

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **V. S.**, zast. JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem, se sídlem Praha 5, Symfonická 1496/9, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 5. 2006, č. j. 18 Cad 57/2005 – 19,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále jen „žalované“) ze dne 25. 1. 2005, č. X, byla zamítnuta žádost žalobkyně o doplacení příplatku k důchodu jejího manžela za dobu jeho věznění od 5. 10. 1947 do 19. 6. 1948 s odůvodněním, že o příplatku k důchodu manžela žalobkyně v rozsahu jím za jeho života uplatněných nároků bylo pravomocně rozhodnuto již v roce 1991 a tento příplatek mu byl přiznán. Žádné další řízení za jeho život v této věci zahájeno nebylo, přičemž po jeho smrti již toto řízení zahájit nelze, neboť příplatek k důchodu se stává jeho součástí, takže nárok na jeho doplatek je nutno posuzovat stejným způsobem jako nárok na doplatek důchodu. Žalovaná poukazovala v odůvodnění na ust. § 63 zák. č. 155/1995 Sb. v platném znění, které umožňuje přechod nároku na osoby zde vyjmenované tehdy, jestliže za života oprávněné osoby bylo řízení zahájeno, avšak neskončeno, anebo bylo sice ukončeno, avšak oprávněné osobě nebyly vyplaceny všechny splátky, které jí v souladu s výsledky ukončeného řízení náležely. V případě zemřelého manžela žalobkyně však žádné řízení do dne smrti neprobíhalo, přičemž na základě žádosti stěžovatelky takové řízení již zahájit nelze.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně včas žalobu, v níž uvedla, že její manžel odepřel dne 3. 10. 1947 u Vojenského útvaru ve Znojmě výkon vojenské služby, neboť to bylo v rozporu s jeho náboženským přesvědčením (manžel žalobkyně byl příslušníkem církve svědků Jehovových). Rozsudkem Vojenského soudu I. stolice ze dne 15. 12. 1947, sp. zn. Vtr 758/47 – II, byl za toto jednání uznán vinným zločinem porušení subordinationy podle §§ 145, 146c a 149 vojenského trestního zákona z roku 1855 a byl odsouzen k trestu žaláře v trvání 1 roku, zostřeného jednou měsíčně postem a tvrdým ložem v den postu a samovazbou po celý šestý a poslední měsíc trestu. Rozhodnutím Nejvyššího vojenského soudu v Praze ze dne 9. 6. 1948, sp. zn. P 4/48, byl trest zmírněn na žalář 9 měsíců, zostřený samovazbou ve čtvrtém a osmém měsíci trestu, jakož i měsíčně jednou postem a tvrdým ložem v den postu. Manžel žalobkyně byl ve vazbě od 5. 10. 1947 do 15. 12. 1947, ve výkonu trestu od 16. 12. 1947 do 19. 6. 1948, kdy byl propuštěn na základě amnestie prezidenta republiky. Žalobkyně poukázala především na usnesení Okresního soudu ve Znojmě ze dne 23. 10. 2003, sp. zn. 1 Nt 801/2003, jímž byla ve shora uvedené věci povolena obnova řízení a byla zrušena odsuzující rozhodnutí. Dále poukázala na usnesení téhož soudu ze dne 3. 3. 2004, sp. zn. 2 T 571/2003, jímž bylo podle § 188 odst. 1 písm. c) trestního řádu z důvodu uvedených v § 172 odst. 1 písm. b) trestního řádu, trestní stíhání jejího manžela zastaveno a zároveň byla podle § 33 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb., v platném znění, vyhlášena jeho účast na soudní rehabilitaci. V důsledku toho žalobkyně požadovala příplatek k důchodu podle § 25 odst. 7 zák. č. 119/1990 Sb. v platném znění, který náležel jejímu manželovi za dobu věznění od 5. 10. 1947 do 19. 6. 1948. Podle názoru žalobkyně se na její případ nevztahuje ust. § 63 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, neboť toto ustanovení se vztahuje na případy, kdy oprávněný zemřel po uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění (pak vstupují do dalšího řízení o dávce a nabývají nároku na částky splatné do dne smrti oprávněného postupně osoby zde vyjmenované, na prvním místě manželka, za podmínek zde uvedených), avšak v daném případě oprávněný zemřel před uplatněním nároku na dávku. Manžel stěžovatelky A. S. měl právo na výplatu příplatku ke starobnímu důchodu od 1. 7. 1990 do své smrti dne 23. 2. 1996, avšak tento příplatek za uvedenou dobu věznění mu vyplácen nebyl. Přitom podle § 26 zákona o soudní rehabilitaci právo žádat o příplatek přechází na dědice poškozeného, pokud jsou jimi vyjmenovaní příbuzní, mimo jiné manželka poškozeného. Žalobkyně vyslovila přesvědčení, že žalovaná aplikovala na její případ ustanovení, které se na ni nevztahuje a opomněla uplatnit ta, která jsou pro danou situaci přílehavá. Odepření dědického nároku označila za postup v rozporu s ustanovením čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, kde se uvádí „dědění se zaručuje“. Navrhovala, aby napadené rozhodnutí žalované bylo zrušeno a žalovaná uznána povinnou zaplatit žalobkyně náhradu nákladů řízení.

Žalovaná v písemném vyjádření k žalobě uvedla, že poškozenému, pokud je poživitelem důchodu, zákon č. 119/1990 Sb. v ustanovení § 25 odst. 7 dává možnost zvolit se poskytování příplatku místo nároků vyplývajících z předchozích ustanovení téhož zákona. Z dikce ustanovení je zřejmé, že příplatek k důchodu lze poskytovat výhradně k důchodu a nikoliv samostatně. Stane-li se poškozený poživitelem důchodu až po účinnosti citovaného zákona, poskytuje se příplatek k důchodu od data jeho přiznání. Uplatnění nároku na úpravu důchodu, stejně jako uplatnění nároku na důchod, je osobním právem každého občana, které zaniká jeho smrtí. Žalovaná poukázala na ustanovení § 81 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, a v souladu s ním setrvala na svém názoru, že zahájit řízení o přiznání dávky důchodového pojištění, jakož i o její úpravu, lze toliko na základě písemné žádosti oprávněného. Neuplatní-li oprávněný svůj nárok, nemůže po jeho smrti tento nárok uplatnit nikdo jiný. Tak je tomu i v případě příplatku k důchodu podle zák. č. 119/1990 Sb.,

neboť ani ten není samostatnou dávkou; po zániku nároku na důchod příplatek nelze přiznat a dodatečně jej vyplatit dědicům. Z dikce ust. § 25 odst. 7, 8 a 9 vyplývá, že může být přiznán pouze k vyplácenému důchodu. Nárok na starobní důchod manžela žalobkyně, pana A. S., který mu byl přiznán od 5. 3. 1985, zanikl z důvodu jeho úmrtí dne 23. 2. 1996, a to od 8. 3. 1996. Proto již nelze provést zpětně jeho úpravu, respektive přiznání příplatku podle ust. § 25 odst. 8 uvedeného zákona.

Krajský soud v Ostravě napadeným rozsudkem žalobu zamítl, když se ztotožnil s názorem žalované, že zákonná úprava neumožňuje zahájit řízení o úpravu dávky důchodového pojištění po smrti poživatele důchodu na žádost jeho dědiců. Poukázal na ust. § 63 odst. 1 zák. o důchodovém pojištění, podle něhož, zemřel-li oprávněný po uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění, vstupují do dalšího řízení o dávce a nabývají nároku na částky splatné do dne smrti oprávněného stupně manželka (manžel), děti a rodiče, jestliže žili s oprávněným v době jeho smrti v domácnosti, přičemž z dikce tohoto ustanovení dovodil, že vyjmenované osoby mohou vstoupit do řízení za situace, pokud oprávněný nárok na dávku důchodového pojištění (a tedy i její úpravu) za svého života uplatnil. Pokud tak neučinil, nelze těmto osobám nárok přiznat. Aplikace ust. § 26 zák. č. 119/1990 Sb. by v daném případě přicházela podle názoru soudu v úvahu pouze tehdy, kdyby zemřelý manžel žalobkyně podal ještě za svého života žádost o příplatek ke svému starobnímu důchodu podle výše uvedených ustanovení. To však manžel žalobkyně za dobu věznění od 5. 10. 1947 do 19. 6. 1948 neučinil, jak jednoznačně vyplývá z jím podané žádosti o úpravu důchodu ze dne 7. 2. 1991. Soud nepřisvědčil ani žalobní námitce žalobkyně ohledně tvrzeného porušení článku 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod s tím, že k takovému porušení by mohlo dojít toliko za situace, kdy by dědický nárok byl uplatňován v souladu s příslušnými právními předpisy, což se však v daném případě nestalo.

Kasační stížností žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadá rozsudek krajského soudu pro nesprávné právní posouzení věci; dovolává se tedy důvodu kasační stížnosti uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatelka pokládá za podstatné, že její manžel o příplatek k důchodu podle zákona č. 119/1990 Sb. požádal. Pokud jde o specifikaci jednotlivých období, za něž o příplatek žádal, pak stěžovatelka poznamenává, že byl za minulého režimu nezákonně vězněn celkem 4x, přičemž v roce 1991, kdy nárok uplatnil, mohl žádost specifikovat jen pro ta období, u nichž se mohl prokázat rehabilitačním rozhodnutím. Pro období, které je předmětem sporu, byl však manžel stěžovatelky rehabilitován až v roce 2004, kdy již nežil. Nelze tudíž popřít, že manžel stěžovatelky projevil vůli pobírat příplatek k důchodu podle zák. č. 119/1990 Sb. Jestliže mu byl v roce 1991 přiznán v určitém rozsahu, zatímco nyní se ukázalo, že měl být přiznán v rozsahu větším, je to důvod k rozhodnutí o změně dávky. Přitom s ohledem na ust. § 25 odst. 4 zák. č. 119/1990 Sb., v platném znění, nelze uvažovat o tom, že by nárok byl promlčen. Nárok stěžovatelky v tomto ohledu podporuje i ustanovení § 26 zák. č. 119/1990 Sb., neboť to z nároku pro dědice vylučuje výslovně jen ty položky, které „podle občanského zákoníku zanikají smrtí poškozeného“. V daném případě však nárok není uplatňován podle občanského zákoníku, ale podle § 25 odst. 7 zák. č. 119/1990 Sb. v platném znění. Stěžovatelka odkázala na svá předchozí písemná vyjádření, zejména obdobnost jejího případu s právní věcí poškozeného L. K. a v této souvislosti na právní názor Ústavního soudu ČR v nález ze dne 6. 12. 2005, sp. zn. I. ÚS 565/03. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě a věc vrátil přímo žalované k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázala na obsah svého vyjádření v žalobě s tím, že souhlasí s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě a proto další vyjádření již nepodává.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek, vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti podle ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. a neshledal kasační stížnost důvodnou. Uplatněný důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. může být namítán, pokud soud posoudí určitou právní otázku nesprávně. Takovou nesprávností může být aplikace právní normy, která na správně zjištěný skutkový stav nedopadá, a nebo aplikace normy sice správně, jejíž výklad ale nemůže Nejvyšší správní soud z hledisek nároků na výklad právních norem jím zastávaných, přijmout.

Pro posouzení uplatněné kasační námítky je třeba z obsahu soudního a správního spisu konstatovat tyto podstatné skutkové okolnosti, které nejsou ovšem mezi účastníky sporné. Z dávkového spisu zemřelého manžela stěžovatelky A. S. skutečnost, že starobní důchod mu byl přiznán od 5. 3. 1985. Dne 7. 2. 1991 podal žádost o úpravu důchodu podle zákona o soudní rehabilitaci s tím, že žádá o poskytnutí příspěvku k důchodu podle § 25 odst. 7 zák. č. 119/1990 Sb., přičemž k žádosti připojil potvrzení doby vazby a doby výkonu trestu odnětí svobody a pracovního zařazení pro účely odškodnění podle předpisů o důchodovém zabezpečení na základě soudní rehabilitace, a to pro období od 4. 2. 1952 do května 1953, dále od května 1955 do května 1961. Potvrzení obsahuje údaj, že od 4. 2. 1952 do května 1953 byl jmenovaný ve vazbě, od května 1955 do listopadu 1955 opět ve vazbě, a od prosince 1955 do května 1961 ve výkonu trestu odnětí svobody zařazen jako horník I. pracovní kategorie v uranových dolech P. Ve spise je založeno usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 12. 1990, sp. zn. 1 Rt 253/90 a sp. zn. 1 Rt 201/90, jimiž bylo doloženo, že manžel stěžovatelky dosáhl rehabilitace uvedených nezákonných vězňů podle zák. č. 119/1990 Sb. Na základě obsahu žádosti pak žalovaná přiznala manželovi stěžovatelky požadovaný příplatek ke starobnímu důchodu. Žádost neobsahuje údaj, (či jakoukoliv další zmínku) o tom, že příplatek je též požadován ještě za jinou dobu věznění, dosud nerehabilitovaného. Dávkový spis stěžovatelky obsahuje dále její žádost o úpravu důchodu podle zák. č. 119/1990 Sb., podanou stěžovatelkou dne 5. 2. 2001 s tím, že požaduje příspěvek k důchodu podle § 25 odst. 7 zák. č. 119/1990 Sb., přičemž v žádosti jsou uvedeny doby zajišťovací a vyšetřovací vazby od 25. 6. 1948 do 17. 5. 1949 a doba výkonu trestu od 17. 5. 1949 do 25. 6. 1949. K žádosti bylo dále připojeno usnesení Okresního soudu ve Znojmě ze dne 30. 3. 2004, sp. zn. 2 T 571/2003, jímž bylo podle § 188 odst. 1 písm. c) trestního řádu z důvodů uvedených v § 172 odst. 1 písm. b) trestního řádu rozhodnuto o zastavení trestního stíhání manžela stěžovatelky pro spáchání zločinu porušení subordinační podle § 145, § 146 písm. c) a § 149 vojenského trestního zákona z roku 1855, kterého se měl dopustit tím, že dne 3. 10. 1947 u Vojenského útvaru 5336 ve Znojmě odepřel přijmouti vojenskou výzbroj a vykonávat vojenskou službu, tedy odepřel uposlechnouti důležitý služební rozkaz, neboť tento skutek není trestným činem a není důvod k postoupení věci. Současně bylo tímto usnesením rozhodnuto o účasti manžela stěžovatelky na soudní rehabilitaci podle § 33 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb. per analogiam. Z odůvodnění tohoto rozhodnutí vyplývá, že manžel stěžovatelky byl rozsudkem bývalého Vojenského soudu 1. stolice v Brně ze dne 15. 12. 1947, č. j. VTr 758/47 – 19, ve spojení s rozsudkem bývalého Nejvyššího vojenského soudu v Praze ze dne 9. 6. 1948, sp. zn. P 4/48, uznán vinným ze spáchání shora uvedeného zločinu a byl mu uložen trest žalářem v trvání 9 měsíců ztřeštěný samovazbou ve 4. a 8. měsíci trestu, jakož i měsíčně jednou postem a tvrdým ložem v den postu. Manžel stěžovatelky tento trest vykonal v době od 5. 10. 1947 do 19. 6. 1948. Dále bylo doloženo usnesení Okresního soudu ve Znojmě ze dne 23. 10. 2003, č. j. 1 Nt 801/2003 – 25, jímž byla podle ust. § 278 odst. 1

trestního řádu v této věci povolena obnova řízení a podle § 248 odst. 1 trestního řádu byl zrušen rozsudek Vojenského soudu I. stolice v Brně ze dne 15. 12. 1947, č. j. VTr 758/47 – 19, jakož i všechna další rozhodnutí na tento rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladů.

Z uvedeného je patrné, že bylo dosaženo rehabilitace manžela žalobkyně i pro dobu od 5. 10. 1947 do 19. 6. 1948 a pokud by v době dosažení rehabilitace žil, nepochybně by mohl úspěšně uplatnit nárok na poskytnutí příplatku k důchodu podle § 25 zák. č. 119/1990 Sb. Pro posuzovanou věc, jejíž předmět je dán rozhodnutím žalované a posouzením právní otázky krajským soudem, je určující pouze to, zda stěžovatelka, jako pozůstalá po zemřelém manželovi, může sama po jeho úmrtí uplatnit nárok poškozeného na tento příplatek k jeho důchodu podle § 25 odst. 7 zákona za dobu života manžela, kdy pobíral starobní důchod, pokud předmětný nárok neuplatnil sám. Žalovaná v rozhodnutí napadeným žalobou dospěla k závěru, že ust. § 81 zák. č. 582/1991 Sb. neumožňuje zahájit řízení o úpravu dávky důchodového pojištění po smrti poživatele důchodu na žádost dědiců. Krajský soud se s tímto posouzením věci ztotožnil, když zdůraznil, že nárok na příplatek k důchodu ve smyslu § 25 odst. 7 může uplatnit pouze poškozený, neboť nejde o samostatný nárok, ale dávku vyplacenou současně s dávkou důchodovou a dále dospěl k závěru, že dědic poškozeného nemá právo žádat odškodnění podle § 26 zák. č. 119/1990 Sb.

Nejvyššímu správnímu soudu nezbyvá, než se s tímto posouzením věci rovněž ztotožnit.

Zákon č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, obsahuje různé typy odškodnění pro osoby, jež byly postiženy odsouzením za činy, jež posléze zákonodárce rehabilitoval. V rámci této satisfakce bylo v § 25 zakotveno i právo na odškodnění újmy, která těmto nezákonně odsouzeným vznikla jako důsledek věznění též v oblasti důchodového pojištění (neboť jejich nároky byly různým způsobem omezeny jak ve vztahu k dobám pojištění, tak i započitatelných příjmů). Ustanovení § 25 citovaného zákona je tedy speciální úpravou odškodnění pro oblast důchodového pojištění, což ostatně zákonodárce předepisoval v úvodu tohoto ustanovení. Zvoleným řešením byla jednak možnost přepočtu důchodu (jenž si nadále ponechal zcela svůj charakter a povahu dávky důchodového pojištění a sdílí režim všech dávek důchodového pojištění bez jakýchkoliv odchylek), nebo příplatku k důchodu (§ 25 odst. 7), jenž se ovšem podle předpisu důchodového pojištění (§ 98 zák. č. 155/1995 Sb.), stává součástí důchodu. Takovéto řešení bylo nutné již z toho důvodu, aby v budoucnosti bylo možno zachovávat výhody spojené například s valorizací dávek důchodového pojištění.

Není tudíž možno vztah úpravy obsažené v § 25 zák. č. 119/1990 Sb. a předpisů o důchodovém pojištění chápat jako vztah speciálního a obecného, ale na úpravy důchodu z titulu soudní rehabilitace je nutno nahlížet jako na integrální součást dávek důchodového pojištění. Pro důchody upravené z důvodu soudní rehabilitace tak nadále platí veškerá obecná ustanovení, například o nároku či výplatě těchto dávek. Je proto třeba při úvahách o projednávané věci vycházet z právní úpravy přechodu nároku dávek upravených v zákoně o důchodovém pojištění, tedy z ust. § 62 odst. 1 uvedeného zákona, podle něhož nárok na důchod nelze postoupit a z ust. § 63 odst. 2, podle něhož přiznané splatné dávky před smrtí oprávněného, jemu nevyplacené do dne smrti, se vyplátí členům jeho rodiny podle pořadí a za podmínek stanovených v uvedeném odstavci. Dávky důchodového pojištění představují osobní nároky pojištěnců v oblasti veřejného práva, nepodléhající dědickému právu. Postavení pozůstalých je v systémech sociálního pojištění řešeno dávkami pozůstalostními,

jak je tomu i v daném případě, kdy stěžovatelka je poživatelkou důchodu vdovského po zemřelém manželovi.

Jak již bylo zdůrazněno, jde o dávku starobního důchodu zemřelého manžela stěžovatelky, která mohla být upravena z titulu soudní rehabilitace, přičemž s jeho smrtí nárok zanikl. Tento nárok však nemůže již nikdy obživnout, pozůstalá vdova má nárok na svůj důchod, přičemž předpisy o rehabilitaci pak pamatovaly na úpravy i těchto pozůstalostních dávek z důvodu, že osoba, jež zemřela, byla rehabilitována. Viz rozhodnutí žalované ze dne 25. 1. 2005, č. X., jímž byl zvýšen vdovský důchod stěžovatelky o příplatek k důchodu podle § 25 odst. 8 zákona č. 119/1990 Sb. za dobu manželova věznění od 25. 2. 1948 do 19. 6. 1948 a od 4. 2. 1952 do 7. 5. 1953 a jímž byla zamítnuta její žádost o zvýšení za dobu věznění manžela od 5. 10. 1947 do 24. 2. 1948. (Toto rozhodnutí není předmětem tohoto přezkumného řízení). Na tomto místě nutno poznamenat, že též rozhodnutím žalované, naposledy ze dne 11. 11. 2005, č. X, bylo o její žádosti o poskytnutí příplatku k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., kterou podala jako osoba pobírající vdovský důchod po svém manželovi, p. A. S., rozhodnuto tak, že se jí přiznává od 6. 1. 2005 příplatek k vdovskému důchodu ve výši 2625 Kč za věznění manžela v době od 25. 2. 1948 do 19. 6. 1948, od 25. 6. 1948 do 25. 6. 1949, od 4. 2. 1952 do 7. 5. 1953 a od 17. 5. 1955 do 17. 5. 1961; žádost o poskytnutí příplatku za dobu od 5. 10. 1947 do 24. 2. 1948 byla zamítnuta. Z uvedeného je patrné, že stěžovatelka dosáhla přiznání příplatku ke svému vdovskému důchodu podle zmíněného nařízení i ve vztahu k období (byť nikoliv v celém rozsahu), pro něž v právě projednávané věci požaduje doplatit příplatek k důchodu jejího manžela.

Presvědčení stěžovatelky, že má přímý nárok na příplatek, ač jde o součást starobního důchodu zemřelého manžela, není správné, neboť úprava tohoto důchodu podle zák. č. 119/1990 Sb. byla možná jediné a pouze ve vztahu k tomuto důchodu zemřelého manžela. Pokud nárok na rehabilitaci ve vztahu ke spornému období neuplatnil, což bylo bezpečně zjištěno, pak žalovaná neměla jinou možnost, než mu přiznat nárok na příplatek za dobu, kterou uplatnil, přičemž správní řízení bylo ukončeno jejím přiznáním a doručením rozhodnutí manželu stěžovatelky. Řízení o stěžovatelkou požadované dávce nebylo za života jejího manžela zahájeno, a nikdo další nemůže ve smyslu ust. § 81 zák. č. 582/1991 Sb. po smrti oprávněné osoby tento nárok samostatně uplatnit. Na případ nelze aplikovat ust. § 26 zák. č. 119/1990 Sb., jež obecně zakládá právo pozůstalých na odškodnění; manželka zemřelého rehabilitovaného poživatele starobního důchodu za splnění podmínek stanovených v § 25 citovaného zákona má právo na úpravy svého vdovského důchodu z tohoto titulu. Tím je vyjádřeno její právo žádat odškodnění, které je jinak obecně vyjádřeno v § 26 citovaného zákona, přičemž nutno zdůraznit, že tohoto odškodnění, již stěžovatelka z větší části dosáhla.

Nejvyšší správní soud ještě pro úplnost dodává, že ústavní záruky v oblasti soukromoprávní, zakotvené v článku 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod – právo na dědění, nebyly napadeným rozhodnutím dotčeny. Ostatně obdobný právní názor zaujal Nejvyšší správní soud i ve svém rozsudku ze dne 26. 7. 2006, č. j. 6 Ads 97/2005 – 30, přičemž ústavní stížnost proti němu podaná byla Ústavním soudem odmítnuta usnesením ze dne 13. 3. 2007, č. j. IV. ÚS 609/06.

Pokud stěžovatelka odkazuje na obdobnost jejího případu s případem poškozeného – rehabilitovaného L. K., pak nutno zdůraznit, že oba případy byly obdobné pouze potud, že jak u L. K., tak u manžela stěžovatelky šlo o opakované odsouzení pro odepření výkonu vojenské

služby z náboženských důvodů, přičemž bylo dosaženo zrušení těchto odsuzujících rozsudků podle zákona o soudní rehabilitaci, avšak v případě L. K. byl uplatňován nárok podle zák. č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů, a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945, avšak v projednávané věci jde o nárok na příplatek k důchodu podle § 25 odst. 7 zák. č. 119/1990 Sb., uplatňovaný vdovou po rehabilitovaném, aniž by nárok za jeho života na tuto dávku byl jím uplatněn a řízení o něm za jeho života zahájeno a neskončeno.

Nejvyšší správní soud tudíž neshledal, že by se krajský soud dopustil nesprávného posouzení řešené právní otázky, a proto kasační stížnost pro nedůvodnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení bylo rozhodnuto za použití ust. § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. ve vztahu k § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu. Stěžovatelka totiž neměla v řízení úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo a žalovaná takové právo nemá v důsledku zákonné úpravy.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. října 2007

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu

